

ΠΙΣΩ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Τὸ βαπόρι σίμωνε ὀλοένα τὸ λιμάνι, πού ἦταν ἤσυχο κείνη τὴν ὥρα. Στὴ μέση τοῦ λιμανιοῦ πλῆθος οἱ βάρκες, σὰν κοπάδι ἤρεμο πουλιῶν, ἀνοιγόταν σιγὰ-σιγὰ ἔτοιμο νὰ τὸ κυκλώσει, πού ἔφτανε. Ἡ πολιτεία διακρινόταν πιά κατακάθαρα. Οἱ ἴσιοι τῆς δεντροφυτεμένοι δρόμοι, τὰ καλοχτισμένα τῆς κάτασπρα σπίτια, τὸ ψηλὸ ρολοῖ τῆς Μητρόπολης, τὰ ἀραιὰ καφφενεῖα τῆς προκυμαίας, ὅλα πέρνανε μιὰν ὄψη κομψή, συμπαθητικὴ καὶ εὐχάριστη. Ὁρθὸς στὴ γέφυρα, στηριγμένος στὰ δυὸ του ξύλινα δεκανίκια καὶ στὸ πόδι του, πού, δόξα ὁ Θεός, τοῦ ἔμενε ἀκόμα γερό, εἶχε ἀφαιρεθεῖ κοιτάζοντας τὸ θέαμα. Ἦταν κακοντυμένος. Ἀκόμα μιὰ χακιὰ στρατιωτικὴ μπλοῦζα κι ἓνα στρατιωτικὸ πηλίκιο στὸ κεφάλι δίχως τὸ στέμμα. Τὸ πρόσωπό του ἦταν σκευρωμένο ἀπὸ τὴν κακωπέραση κι ἔνοιωθες πὼς μονάχα ὁ πόνος μποροῦσε ν᾿αὐτὸν χαράξει τὶς βαθειὰς ρυτίδες, πού τὸ αὐλακῶναν. Ἐβλεπε κι ὅλο ἔβλεπε τὸ πανόραμα τῆς πόλης, χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ ξεχωρίσει ἂν αἰστανόταν μέσα του λύπη ἢ χαρὰ. Βέβαια εἶχε τὸ λόγο του νὰ εἶναι καὶ χαρούμενος καὶ λυπημένος, μὰ δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβει ποῖο ἀπὸ τὰ δυὸ τὸν ἔκανε νὰ εἶναι τόσο ταραγμένος. Κι ὅλο ἔβλεπε ἀχόρταγα τὴν πόλη. Τὸ κάθε τι, πού ὕστερ' ἀπὸ τόσα χρόνια φανταζόταν καινούργιο, τὸ ξανάβλεπε πάλι παλιό, γνώριμο, ἀγαπημένο. Τὸ βαπόρι σφύριξε δυνατά. Τρόμαξε. Ὑστερα πρόσεξε στὶς φωνὲς πού ἐρχόνταν ἀπὸ κάτω, ἀπὸ τὴν πρώτη θέση. Ὅλοι οἱ ἐπιβάτες ἔτοιμαζόνταν νὰ βγοῦν ἔξω. Ἐνα χαρούμενο αἶσθημα τὸν πλημμύρισε τόσο, πού κούνησε τὸ μισοκομμένο ποδάρι του γρήγορα καὶ νευρικά. Στηρίχτηκε καλλίτερα στὰ ξύλινά του δεκανίκια. Μὲ τὴν παλάμη του χάιδεψε ἀπαλὰ τὸ γυαλιστερό ξύλο. Ἐπρεπε νὰ περιποιητῆται τώρα κι αὐτὰ τὰ ξύλα, σὰν κάτι δικό του. Τοῦ ἦταν τόσο πολὺ χρήσιμα.

Ξανάπνεσε σὲ σκέψεις. Τὶ τοῦ ἦρθε νὰ θυμηθεῖ τὴ μέρα τοῦ μισεμοῦ ; Πόσο ἀλλιόττικα ἦταν τότε. Ἦταν πόσοι τότες στὸ μεγάλο καράβι ! Κι ὅλοι εὐθυμοι, γελαστοί, ροδοκόκκινοι, γεροὶ καὶ μὲ τὸ τραγοῦδι στὸ στόμα. Μάλιστα τοῦ ἐρχόταν νὰ σιγοψυθυρίσει καὶ τὸ τραγοῦδι πού λέγανε ὅλοι τους :

Σάν πεθάνω μές τή μάχη
στοῦ πολέμου τή φωτιά.

Τὸ βαπόρι ξανασφύριξε ἀπότομα. Ξανατρόμαξε. Ἐνοιωσε πάλι νὰ τὸν κυριεύει κείνη ἡ φριχτὴ ἀνημποριά, «καχεξία» τοῦ τὴν εἶπαν οἱ γιατροὶ στὸ νοσοκομεῖο. Ἐσκυψε λυπημένα τὸ κεφάλι.

— Βάρκα, βάρκα, δῶ ! Κύριος !

— Νῆκο !

— Τὰ πράγματα.

— Τὸ 65 νὰ προτιμήσετε, Κύριος !

— Καλῶς δρίσατε !

Πόσο μεγάλη φασαρία γινόταν κάτω. Βάρκες, φωνές, ἀγκαλιάσματα, γέλοια. Κι αὐτὸς στὴ γέφυρα ὀλομόναχος, ἀπαρτημένος. Τοῦ ἤρθε νὰ κλάψει. Πάντα μονάχος ἔπρεπε νάβαι αὐτός. Ὡς καὶ τώρα πὺν τοῦπρεπε ἓνας παρήγορος λόγος ! Ἄλήθεια κι οἱ δικοὶ του ; Γυναῖκα, παιδιὰ, ἀδελφια, κανέννας τους νὰ μὴν ἔρθει νὰ τοῦ πεῖ τὸ καλωσόρισες ; Θυμήθηκε πὼς δὲν ἤξεραν τίποτα αὐτοί. Ὁ ἴδιος τοὺς εἶχε γράψει πὼς θάμνε λίγες μέρες ἀκόμα στὸ νοσοκομεῖο. Μετάνοιωνε τώρα γι' αὐτό. Μὰ πάλι πὺν δὲν τοὺς εἶχε γράψει τίποτα γιὰ τὸ πόδι. Τί, νὰ κλαῖνε καὶ νὰ χτυπιένται ; Μιὰ καὶ καλὴ σάν θὰ μὲ δοῦνε. Τὸ καλλίτερο. Ἐπειτα ἦταν τῆς μοῖρας κι αὐτό. Τί μπορεῖς νὰ πεῖς. Καὶ τὸ παράσημο ! Ἐδωσε βέβαια τὸ μισό του πόδι μὰ πῆρε γι ἀνταλλαγὴ τὸ μικρὸ κουτάκι μὲ μέσα τὸ γυαλιστερὸ τενεκεδάκι, περασμένο σὲ μιὰν ἀσπρογάλαζι ταινία ! Δὲν εἶνε βέβαια μικρὸ κι αὐτό !

Τὸ βαπόρι ἔδενε κάβο πλησιάζοντας στὸ κεφαλόσκαλο. Οἱ βάρκες γεμάτες κόσμο ἀπομακρυνόνταν σιγά. Δίπλα ἓνα ἄλλο βαπόρι, μὲ κατακόκκινο φουγάρο, φόρτωνε χωρὶς μεγάλο θόρυβο καπνά. Τοῦκανε αἴσθηση τῶνομα «Βυζάντιο». Γιατί «Βυζάντιο» κι ὄχι «Κωνσταντινούπολη». Στὸ κεφαλόσκαλο εἶχε μαζευτεῖ κόσμος. Χασομέρηδες, περιεργοί, ἐργάτες τοῦ λιμανιοῦ, ἐπιβάτες. Ἐνα παιδάκι ὡς ἑπτὰ χρονῶ, ξυπόλυτο καὶ βρώμικο, διαλαλοῦσε μερικὰ ξερὰ κουλούρια μέσα σ' ἓνα σκουριασμένο ταβλά. Ἡ σκέψη του πέταξε στὸ δικό του. Θὰ τὸν γνώριζε ἄραγες ἔτσι σακάτη ; Θὰ χαιρότανε, πὺν ξαναγύριζε, ἢ ἀδιάφορο θὰ τῶσκαζε γιὰ νὰ πάει νὰ παίξει μὲ τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιάς !

Θυμήθηκε πὼς ἔπρεπε κι αὐτὸς πιά νὰ βγεῖ ὄξω. Φορτώθηκε τὸ σάκο του, πέρασε γρήγορα τὸ κατάστρωμα καὶ ἄρχισε νὰ κατεβαίνει μὲ προσοχὴ τὴ σκάλα. Βιαζόταν πολὺ γιὰ κάτι, πὺν δὲν τὸ ἤξερε οὔτε ὁ ἴδιος. Μὰ παράξενα. Πρῶτὴ φορὰ ἔδωσε προσοχὴ

στὸν ἦχο πὸν κάνανε τὰ ξύλινα δεκανίκια του, στὸ σανίδι τοῦ καρ-
βιοῦ. Τοῦ φαινόταν σὰν ἓνα λυπημένο μονότονο τραγοῦδι, γεμάτο
πόνο, πὸν τόσο καλὰ ἤξερε αὐτός. Πάτησε τὸ χῶμα τῆς πατρίδας
του. Δὲν τὸ φίλησε. Κι ὅμως πόσες φορὲς δὲν τῷταξε νὰ τὸ κάνει.
Μὰ τοῦ φάνηκε ἀστεῖο και μέσα σὲ τόσο κόσμο. Μερικοὶ τὸν κοίτα-
ζαν περίεργα. Δὲν ἔδωσε προσοχή. Τώρα δὲν βιαζόταν καθόλου.
Πῆρε τὸ δρόμο τοῦ σπιτιοῦ ἄργα και δίχως ὄρεξη. Ὅλα τοῦ φαι-
νόταν τόσο λυπητερά. Ἄφηρημένος ἄφισε τὴ σκέψη του νὰ πετᾷ,
πότε στὴν ἐντύπωση πὸν θάκανε στὴν οἰκογένειά του μ' αὐτὴ τὴν
κατάσταση, και πότε στὴ μάχη ἐκείνη, τὴν «πολύκροτη», ὅπως γράψαν
οἱ φημερίδες, και πὸν κάποιο θραῦσμα ὀβίδας τὸν βρῆκε στὸ
πόδι. Ὅταν, ξαφνικά, ἄκουσε ἓνα δαιμονισμένο κρότο, και μιὰν
ἀπαίσια φωνὴ νὰ τοῦ φωνάζει.

— Ἔ! κουτσούλιακα, κουφὸς εἶσαι!

Σάστισε. Ἐνα κάρο λίγο ἔλειψε νὰ τὸν πλακώσει. Περωνώντας
ὁ καροτσέρης τὸν χτύπησε μὲ τὸ καμτσίκι του. Τώρα γυρισμένος
καθὼς ἔτρεχε τὸν ἔβριζε και τὸν φοβέριζε ἀκόμα.

Ἀγανάχτησε. Ἐνοιωσε μιὰ φορτοῦνα νὰ σηκώνεται μέσα του
και ν' ἀναταράξει τὸ τίμιο και θυσιασμένο στήθος του. Βαστάχτηκε.
Δὲν πρόφερε οὔτε λέξη. Μιὰ ἀπέραντη ἀπογοήτευση, ἓνας βαθύτα-
τος πόνος τὸν κυρίευε. Κι αὐτὸς πὸν στὰ τόσα βάσανα δὲν μίλησε
ποτέ, πὸν δὲν δάκρυσε σὰν τοῦ κόβαν τὸ ποδάρι του, ἄφισε νὰ
κυλήσουν ἀπὸ τὰ ὄγρὰ μάτια του δυὸ χοντροὶ κόμποι στὰ μανρι-
σμένα και ρυτιδωμένα μάγουλά του. Ἐσκυψε τὸ κεφάλι και ξανα-
πῆρε ἄργα τὸ δρόμο του. Κρατοῦσε μὲ στοργὴ τὰ δυὸ του ξύλινα
δεκανίκια, πὸν ξαναλέγανε πάνω στὸ σκληρὸ δρόμο, τὸ ἴδιο λυπη-
τερὸ και μονότονο τραγοῦδι τους.